

— Acum! E singur!

Vandoros, în fața noastră, își scărpină barba roșcată. Mănuși din piele, o privire tăioasă, întocmai ca o vulpe.

— Bun, ce mai aștepți? am șoptit.

Soțul meu își slăbi papionul și străbătu încăperea cu pasul lui aparte, topăit. Așa mă abordase cu mulți ani în urmă, într-un cinematograful din Atena: „Să nu-mi spuneți că v-a plăcut filmul...” Nu, dar mi-a plăcut combinația de cavalerism și bătănie.

Ospătarul îi ieși în cale cu o tavă pe care mai rămăsese un pahar cu vin. Îl bău dintr-o înghițitură și-mi făcu semn. Ocazia fusese pierdută. Vandoros nu mai era singur. Un bărbat în vârstă, cu ochelari, îl bătea amical pe spate.

Mă apropiai cu paharul de băutură în mână, o șampanie roz cu bule.

— Crezi că-i taică-său? Sau celebritățile se pogoară direct de la Domnul?

Își slăbi și mai mult papionul. Până la urmă, îl scoase și-l băgă în buzunar.

— La naiba! Chiar era nevoie să mă servească acum cu băutură?

— Dar chiar era nevoie s-o bei?

Sala se umplu de lume. Bărbați, femei și câțiva copii cărați acolo de părinți ședeau pe marginea scaunelor, vorbeau unii cu alții sau aruncau o privire prin ferestrele care trosneau de câte ori trecea autobuzul. Începuse să se lase noaptea. Vara se strecura de peste tot, densă și lipicioasă.

— Au venit mulți ziașiști.

Răsuci paharul gol în palme, umplându-l de amprente.

— A, desigur. E o chestie simplă, convenabilă, am spus în șoaptă.

Ne-am așezat gențile pe rândul al cincilea, la capătul din stânga, în punctul în care privesc scriitorii atunci când se simt încurcați. Soțul meu susține că există un punct de distragere a atenției. În timpul lecturilor sale, aruncă priviri furișe în punctul acesta, căutând consolare și îngăduință.

Astăzi, atmosfera este impregnată de îngăduință. Vadoros reușise cu două romane cât nu reușise soțul meu cu șapte. Toți vorbesc despre Grecia lui masivă, care se înalță „zgomotos și temerar“ din trecut, așa cum spune titlul primului său roman. Dar și despre el se vorbește mult. Grec aflat în diaspora la a doua generație, cu o dungă teșită la pantalonii de in și o țigară parcă înfiletată în mână.

— Uite-o și pe nevastă-sa!

— Unde?

— Nu fi răutăcioasă! Nu e *atât* de scundă...

N-o văzusem. Nu mă uitam într-o direcție anume, mă aflam în propriul punct de distragere, pe scaunul meu. Înotam într-o mlaștină de coate străine, genunchi, sacoșe de plastic din librării. Nevasta lui aparține acelei specii de femei care se pierd în peisajul unei încăperi până ce deschid gura sau ornează cu gesturi ambalajul unui argument. Atunci iese la suprafață, scapă de propria statură, de pielea palidă, de cercurile negre din jurul ochilor. Se numește Pia Saunders, e cu mult mai tânără decât mine și participă la toate bienalele.

Fără să ne-o mărturisim unul altuia, ni-i imaginăm în locurile exotice unde au loc bienalele de artă contemporană – Brazilia, Coreea, Cuba. Își beau cocktailul la barul hotelurilor, cu o jumătate de felie de ananas spânzurată de buza paharului, și se întorc în cameră îmbătați de fericire. O fericire foarte specială, pe care le-o oferă circumstanțele, fără ca ei să facă vreun efort de a privi lumea dintr-o perspectivă nouă. Lumea s-a schimbat de dragul lor. Pirogi și deșerturi, în loc de taxe de drum și blocuri. El scrie în balconul hotelului – în picioare, cum declară în interviuri, ca Nabokov. Privește cum luminile fiecărui nou oraș exotic pâlpâie în depărtare și își imaginează Grecia ca fiind o oaie pașnică, mitică. Ea face fotografiile și le numește „Rămâne între noi“ și „Câteva lucruri pe care aș vrea să ți le arăt“.

Poartă un șal peste rochia fină – o tunică albă, cu falduri care se opresc în dreptul gleznelor. Își masează tâmpelile și cască. „Deochiul“, scrie Vandoros în noul său roman, „este dorința

de-o clipă, dar profundă, de a fi în locul altuia, de a dormi în așternuturile lui – dacă se poate, cu soția lui“.

N-aș vrea să mă culc cu Vandoros. Dar m-aș simți ușurată să știe ce îmi trece prin minte și să spună „înțeleg, este ceva uman, așa gândeam și eu pe vremuri“. Aș vrea să ieșim cu toții împreună după conferință, să discutăm subiecte precum acesta și, la final, să ne invite la ei acasă, în New York. Doamna Saunders ar ține în brațe cearșafurile pe care urmează să le întindem pe patul din camera de oaspeți și ar întârzia atât de mult până să ne ureze noapte bună, încât, la sfârșit, i-aș lua cearșafurile din brațe și i-aș spune: „Hai, Pia, mai e și mâine o zi“.

— La ce te gândești?

— La nimic.

Adevărul e că astea nu sunt gânduri. Sunt exclamații care nu ies în afară, țipete răzlețe care formează o aureolă împrejurul capului meu și se pregătesc să împodobească un sens dramatic de totală înfrângere.

Din păcate. Măcar. Fiindcă.

Imposibil.

Aș vrea.

Vandoros urcă la tribună cu spinarea încovoiată. Nu trebuie să dovedească nimic, nici să se prefacă.

— Tu la ce te gândești?

— La fel, la nimic.

Îl cunosc. Gândește la fel ca mine, dar într-un fel mai bărbătesc – fără cuvinte. Ar vrea să se topească în scaunul său, în timp ce Vandoros își drege vocea și spune într-o greacă poticnită: „Mulțumesc că ați venit. Bună seara!“.

— Nu-și dă jos mănușile în timp ce citește? E nebun?
— Poate că are dermatită.
— De la scris?
— Exagerezi. Uite, nu și le scoate nici ca să dea mâna cu doamna Stark.

Femeia care îl prezintă este o americană elenistă, cu gușa lăsată, care l-a tradus pe Kavafis. Soțul meu își tot încrucișează și desface picioarele. Își strecoară mâna în buzunarul cu papi-onul. Îi trimisese odată o carte a lui, dar ea nu i-a răspuns.

— Astăzi, avem onoarea..., spune Stark.

Iar onoarea ia un chip evlavios. Capetele femeilor se apleacă precum codițele frunzelor, bărbații își desfăc larg picioarele, de parcă s-ar afla la cafenea, așteptând ca primarul să le vorbească liber despre viața lor, iar noi suntem loviți, ca un dig dărăpănat, de valurile prezenței lor. Soțul îmi strânge cu putere palma. Amândoi auzim pocnetul osului, dar numai eu simt durerea. Nimeni în afară de mine nu poate ajunge până la acest punct, atât de profund.

Un os ieșise din încheietură.

Sala de urgențe miroase a amoniac. Poate că tânărul medic, copleșit de atâta treabă, se ușurează în vreun colț. Am așteptat aproape două ore, împreună cu niște tineri care se ciocniseră cu motocicleta, o femeie care se arsesse la mână și un bărbat care își spărsese capul căzând beat din pat. Îmi priveam absorbită degetul mic care se desprinsese de palmă și arăta spre un punct din afara câmpului meu vizual. Apoi prin fața noastră trecu o targă, făcându-mă să uit de mine însămi. Fața și trupul

erau acoperite. Doar o șuviță de păr roșcat ieșea în afară. Pe cearșaf, așezaseră o beretă roșie, de parcă fata doar trăgea un pui de somn. Infirmierii o căutau pe asistenta-șefă. Am întins mâna, am apucat bereta și am băgat-o în geantă.

Acum mă aflu pe un pat din piele, cu picioarele spânzurând unul la stânga, altul la dreapta, ca un internat de la ospiciu, care se crede călăreț. Un șervet de hârtie boțit, pătat un pic de sânge de la pacientul de dinainte, mi se atinge de coapse și îmi absoarbe transpirația. Soțul meu își face vânt cu radiografia. Sunetul plasticului îmi aduce aminte de pocnetul osului.

— Ești palidă, să știi.

Și-a scos papionul din buzunar și îl mototolește din nou.

— Și tu ești foarte roșu la față.

— De la aerul închis...

Zâmbim amândoi obosiți. Doctorul mi-a făcut un analgezic și a pregătit pansamentul elastic pentru a mi-l aplica pe deget. Apoi a fost chemat de asistenta-șefă. Și-a cerut scuze și a dispărut. Am rămas iarăși singuri, cu gândurile plutind în jurul nostru, sufocate de căldură.

Brusc, ușa se deschide și în încăpere intră singurul om pe care nu mă așteptam să-l văd – Pia Saunders, cu șalul ei în stil grecesc antic aruncat pe genunchi. Un infirmier împinge căruțul. Privesc în jos, glezna stângă seamănă cu o portocală roșie mușcată. În spatele ei, Vandoros. Povestește cum pantoful soției sale se încurcase în tivul rochiei și ce a urmat mai apoi. Doamna Saunders își mușcă buza de jos și o grimasă i se schițează pe față. Doctorul închide ușa după el și surâde complice.

— Dacă mă linșează cei de afară, dumneavoastră sunteți vinovat, domnule Vandoros.

După care se întoarce spre noi.

— Mă iertați o clipă, vă rog? Domnul este un scriitor celebru din diasporă. Trebuie să-i dovedim că noi, grecii, încă suntem un popor primitiv, nu-i așa?

Cu mâna mea bună fac un gest vag, de dirijor.

— Incredibil, nu? S-au băgat înaintea noastră. Așa îmi vine...

— Ce?

— Îmi vine să-i sparg mutra.

— Gura! șoptește soțul meu. Încetează odată!

Privim pe fereastră de parcă am fi fost pedepsiți.

— Putem deschide un pic geamul? întreb eu. E cumplit de cald înăuntru.

Vandoros vine spre noi. Pantaloni, deja fără dungă, îi flutură. La fel și pardesiul – din buzunar iese un capăt al mânușilor mototolite. Răsuște cu o batistă mânerul și fereastra se deschide, scoțând un scârțâit. Pe pervaz, mucurile de țigară ale medicului zac scufundate în cutia metalică a unei truse medicale, în care fusese turnată puțină apă. Vandoros ne face cu ochiul și își aprinde o țigară.

— Dar dumneavoastră nu erați mai înainte la...?

— Da, spune soțul meu, iar fața i se luminează. (Așadar, punctul de distragere a atenției există.) Incidentul nostru s-a întâmplat înainte să începeți și, așa, am pierdut...

— Lăsați, n-ați pierdut nimic, spune Vandoros. Ce-a pățit soția dumneavoastră?

Îi spune, născocind o versiune a incidentului. Vandoros își întinde mâna în afara ferestrei. În această întindere a brațului ar trebui să recunoaștem, chipurile, preocuparea sa pentru regulile spitalului.

— Chiar aveam nevoie de o țigară, spune.

Fumul se rostogolește și se dizolvă în întuneric.

— Da, ajută, completează soțul meu, care n-a fumat în viața lui.

— Doriți una?

Abandonează papionul și ia țigara.

— Foc? Numai plămâni n-am să vă dau, sunt complet distruși.

Se apleacă să și-o aprindă. Suflă fumul pe fereastră, cu neîndemânare și ușurare.

În suita lor de la Hotelul „Grande Bretagne“, doamna Saunders poartă un halat din mătase cu flori de migdal. Stă întinsă ca o odaliscă și își scarpină talpa bandajată. Degetele îi scapără, roșii ca focul din pricina presiunii pansamentului.

— Dumnezeuule, mă mănâncă de turbez...

Se întoarce pe spate și trupul i se scufundă sub plăpumi. Bărbații beau whisky pe terasă. Întunericul devine și mai compact în jurul trupurilor lor și se mișcă odată cu ei, atunci când dau din mâini.

— Hai..., îmi zice doamna Saunders.

Lovește cu palma salteaua, de parcă aș fi un cățel.

Mă cațăr lângă ea și ne mărturisim una alteia cât suferim. Bea vin alb, eu, votcă cu mult suc de portocale. Îi ating, din

greșeală, cordonul de mătase. Îmbrăcămintea asta îi dă un aer încă și mai agreabil și mai candid.

— Îmi ești simpatică, dar nu pot face pe proasta, îi spun.

— Adică?

— Dacă nu ne-am fi accidentat, nu ne-am afla aici.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

Amețită de la atâta șampanie, votcă și antiinflamator, îi explic cum se simt artiștii în fața altor artiști care au reușit ceva palpabil, evident tuturor, chiar și celor care disprețuiesc arta. Pia scutură din cap, clipește des din ochii negri și umezi și îmi expune propria teorie despre relativismul aspirațiilor. Arată compătimire și bunăvoință, întrucât este independentă.

— Trebuie neapărat să-mi arăți lucrările tale. Ce pictezi?

Îi explic cu multe detalii, care n-o ajută deloc să priceapă. Nu-mi duc frazele până la capăt.

— Nu știu precis ce fac acum, unde mă aflu.

— Destinde-te, o să descoperi.

Dacă viața și poziția noastră în lume sunt o chestiune ce ține de atitudine, atunci ceea ce mi-a spus a funcționat de minune: m-am relaxat un pic, mi-am lăsat capul pe spate și am observat camera din acel unghi. De mult nu mi se mai întâmplase așa ceva. Un val de inexplicabil optimism, credința că viața se poate schimba. După care, cu o înfiorare, am redevenit eu însămi.

— Nu mai vreau să fac nimic. Doar să privesc.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să privesc arta celorlalți. Și să fiu invidioasă.

Îmi place să mă gândesc că am pierdut trenul...

— Dacă drama te face mai creativă...

— Da, dar e riscant. Crezi că ești un nimic și vrei să scapi.

— Nu-i așa de simplu. Când alegi ceva, acel ceva te alege la rândul său.

— Vrei să spui că e prea târziu să mai dau înapoi? Mi-ar plăcea să se poată...

Tăcem, înfășurate în răcoarea artificială a aerului condiționat, în mirosul de zugrăveală proaspătă al peretelui.

— Nu cred că sunt de acord cu tine, spune în cele din urmă. Discuțiile despre artă sunt cumplit de insipide. Nu insipide, comice. Ești tentat să vorbești despre operă ca despre un tort. Inepția care separă arta de celelalte ocupații se șterge atunci când pui lucrurile într-o ordine. Uite, stăm întinse, cu bandajele noastre, și vorbim despre pictură în același mod în care am spune: ce viață mai e și asta, am nevoie de un amant sau ce-ai de gând să mâncăm. Și soții noștri, care sunt responsabili pentru asta, au dat gata whisky-ul. Sunt sigură că se distrează...

— Responsabili? Dar a fost un accident. Mi-am sucit degetul spre interior, e un tic, știi, să-mi înfig unghia de la degetul mic în palmă și...

Brusc, îmi dau seama de semnificația pluralului. Îmi îndrept spatele cu grijă, ca să n-o surprind.

— Te-a împins?

— Urăște cinele oficiale de după discursuri. Pe cei care spun „v-am citit, felicitări“ și îi strâng mâna.

Soarbe ultimele picături de băutură din pahar.

— În plus, are microbofobie.

— De-aia a deschis fereastra cu batista? Și mânușile...